

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

Caput 33 [i. e. 32]. De Ordine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

CAPUT XXXII.

De Ordine.

Ac ordinem quidem quod attinet, id ne-
 cesse est præponere, quod naturâ suâ, vel dig-
 nitate est prius. Naturâ est prius sol, quàm di-
 es, manè, quàm vesper; nasci quàm mori, in-
 fantia, quàm adolescentia; ingredi, quàm egre-
 di. Malus igitur est ordo in illo Poëtæ: post-
 quam altos tetigit fluctus, & ad æquora venit:
 prius enim est ad mare venire, quàm tangere
 fluctus. Dignitate præstant, ac priora sunt
 Pontifex, Cardinali, aut Episcopo, Episcopus
 Sacerdote. Cæsar Rege, Rex Principe, Prin-
 cept Comite, Eques Nobili; Nobilis Cive.
 Consul Senatore, Senator Cive, unde & in ti-
 tulis Diplomatum, Privilegiorum, testimoni-
 orum, ea quæ majoris sunt dignitatis præpo-
 nuntur v. g. nos N. Romanorum Impera-
 tor, Ungariæ & Boëmia Rex. Dux. &c. Nos
 Consul & Senatores &c. Quæ omnia ac-
 curatè observanda, ne ordinis perversione
 offendantur animi. Accidit hîc etiam sæ-
 pe, ut id, quod sequitur, fiat superfluum &
 vitiosum, si in priori jam contineatur, aut
 supponatur: ut si dicas, sunt gemini fra-
 tres, ex hoc ipso enim, quod sint gemini, intel-
 ligitur, quod sint fratres: Si autem dixeris,
 fratres gemini, nihil redundat, Livius tamen
 dixit: gemini fratres & ter-gemini fratres,

D d

Hoc

418 *De Exornatione Argumentat.*

Hoc vitio laborat illud Terentii ; valet & vivit, si enim valet , supponitur quod vivat, Sicut si dedit pecuniam , supponitur habuisse : & qui defunctus est , vixisse , & qui surrexit, jacuisse ; perversa igitur verborum Series est, dedit pecuniam, & habuit ; Surrexit, & jacuit. Hic præterea attendendum , an augere , vel minuere rem velimus per incrementum verborum. Si enim augere , seu plus & plus dicere , non debet fortiori subjungitur aliquid infirmius , id est, id quod sequitur, non debet minus aliquid significare , eo quod præmissum est , sed majorem in significando vim habere oportet v.g. facinus est vincire civem Roman. scelus verberare, paritricidium necare , quid dico in crucem tollere ? Cicero pro Milone : neque verò se populo solum, sed etiam Senatui commisit, neque Senatui modò , sed etiam publicis prædiis, & armis , neque iis tantum , sed etiam ejus potestati , cui Senatus totam Rempublicam commisit. Quòd si minuere velimus, invertendus est verborum ordo. Ut quæ plus significant præmittantur, & minora ac minora semper subjiciantur v.g. Præceptorem is agat, qui sine barbarisimi, & solæcismi labe , constructionem formare nescit ? qui nec loqui, nec os aperire potest ? qui vix, ac ne quidem vis latinè legere ? item, non aureum, non Rhe-nensem, non dimidium , non obulum possidet. Universum hic attendendum, ut sic verba ponantur, quo auditor , aut lector, plus & plus

plùs audiendo, vel legendo, semper proficiat
 in sensu suo, minus vel majus semper judi-
 cium formando, teneaturque sciendi avidus,
 dum ad finem decurrat Oratio: cujus sensus
 & sententia, quia pendet à verbo personali,
 hinc optimum judicatur verbo sensum clau-
 dere, si compositio patiatur: non patitur au-
 tem, si cadentia verbi, quoad præsentem mate-
 riam, & affectum, sit inepta: si durio-
 rem cursum aut finem efficiat. Quare juncturæ etiam
 habenda ratio de qua jam.

C A P U T XXXIII.

De junctura.

Junctura duo præstare debet: 1. asperi-
 tatem verborum quoad sonum tollere. 2.
 Inducere, gratum auribus verborum fluxum,
 & cursum. Per primum efficit, ut aures
 non offendantur soni duritie aut hincitate;
 per secundum verò, ut etiam demulceantur
 vocum gratiâ: unde fit, ut in verbis, non so-
 lum sit nihil, quod displiceat, sed etiam adsit,
 quod placeat. Quare per juncturam devi-
 tanda ea, quæ offensam, & accersenda quæ
 voluptatem in auribus primùm, tum animis
 creant Auditorum: nam ut Quintil. ait l. 9. c.
 4. nihil intrare potest in affectum, quod in
 aure, velut in quodam vestibulo offendit.